

۶-۱ تزریق گاز به منابع نفت

امروزه روش های مختلفی برای افزایش بازیافت نفت در دنیا اعمال می شود که بنابر ویژگی های هر مخزن نفتی، با یکدیگر متفاوت هستند. از این رو، یافتن روش بهینه برای افزایش بازیافت نفت از مخازن، نیازمند انجام مطالعات جامع و سپس اعمال روش مناسب است. در کشور ما بنابر شرایط موجود، تزریق گاز به مخازن نفتی برای بازیافت نفت، برای بیشتر مخازن کشور مناسب تشخیص داده شده است.

در حوزه صنعت انرژی و اقتصاد کلان جامعه، صیانت از منابع و ذخایر نفت خام به عنوان یکی از ضروریات مهم و استراتژیک مطرح است. زیرا در حال حاضر، وابستگی کشور به درآمد های نفتی به گونه ای است که حتی نوسانات قیمت نفت خام از طریق تاثیر بر درآمد های ناشی از صدور، بر روند فعالیت های اقتصادی کشور تاثیر قابل ملاحظه ای خواهد داشت.

۱-۶-۱ اهمیت تزریق به مخازن نفتی

تزریق گاز به میادین نفتی همواره یکی از اولویت های مهم شرکت ملی نفت ایران در چارچوب اهداف کیفی این شرکت به شمار رفته است. این امر به چند دلیل عمده از اهمیت خاصی برخوردار است:

- لزوم حفظ حق آیندگان از منابع هیدروکربنی.
  - لزوم نگه داشتن ثروت ملی که باید تامین کننده سرمایه گذاری های بلند مدت بخش نفت و دیگر بخش های اقتصاد و استحکام بخش زیر ساخت های اقتصادی کشور باشد.
  - وابستگی اقتصاد ایران به درآمد های ناشی از صادرات نفت خام
- با توجه به ویژگی های خواص منابع نفتی کشور و نیز رفتار مخزن در قبال تزریق گاز، توجه به دو نکته اساسی در تزریق گاز به مخازن، ضروری است:

۱- با توجه به ویژگی های خاص فیزیکی و شیمیایی هر میدان، تزریق گاز با حجم و ترکیبی مناسب صورت پذیرد.

۲- تزریق گاز در زمان مقتضی و مناسب انجام شود تا از هرز روی نفت میدان جلوگیری گردد. عدم تزریق به موقع به یک میدان، آسیب های جبران ناپذیر و غیر قابل برگشتی را به میدان وارد خواهد ساخت، به گونه ای که افزایش تزریق گاز به یک میدان در زمانی پس از زمان مقتضی در بسیاری موارد هیچگونه تأثیری در بازیافت ثانویه نفت نخواهد داشت.

بنابراین توجه به حجم و ترکیب گاز تزریقی و نیز زمان مناسب تزریق، سه عامل مهم و تعیین کننده برای تأثیر پذیری هر چه بیشتر میدان از برنامه های تزریق است.

۱-۶-۲ لزوم تزریق گاز به میادین

بررسی مقایسه ای استفاده از گاز در بخشهای مختلف مصرف کننده نشان می دهد که شاخص نت یک گاز در بخش تزریق معادل ۱۱ سنت / متر مکعب است که از نت یک گاز در سایر بخش های یک مصرف کننده بیشتر است (شاخص نت ، یک نشان دهنده بازدهی اقتصادی هر واحد گاز طبیعی مصرف شده در هر بخش از بعد اقتصادی است) بر این اساس می توان گفت نخستین اولویت مصرف گاز، تزریق است. بنابراین صیانت از منابع نفتی کشور و انجام به موقع برنامه های تزریق، نه تنها از بعد اقتصادی بخشی بلکه از بعد استراتژیک اقتصاد شرکتی و اقتصاد کلان جامعه از اولویت خاصی در مقایسه با سایر مصارف برخوردار است و این امر ضرورت توجه هر چه بیشتر به این بخش را آشکار می کند.

۱-۶-۳ تأمین گاز مورد نیاز تزریق و منافع اقتصادی کشور

برای تأمین گاز مورد نیاز تزریق به میادین نفتی، تدوین برنامه های تولید (عرضه) و نیز، پیش بینی میزان تقاضای گاز طبیعی، اهمیت فراوان دارد. گاز طبیعی یکی از حامل های انرژی با ویژگی های خاص اقتصادی (جایگزینی با فرآورده های نفتی)، اجتماعی و زیست محیطی است که جاذبه خاصی را از نظر مالی و بخشی دارد. علاوه بر آن ایجاد امنیت عرضه انرژی در کشور رابطه مستقیمی با برنامه تولید این حامل انرژی دارد. اما باید به این واقعیت توجه کرد که تخصیص تولید محدود گاز طبیعی در دوره های زمانی مشخص، باید با در نظر گرفتن اولویت های مصرف (اعم از مصارف بخشی، تزریق و صادرات) انجام شود؛ به عبارتی منافع اقتصادی کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت کشور را باید در چارچوب سیاست های کلان اقتصادی کشور و بطور همزمان مورد توجه قرار داد.